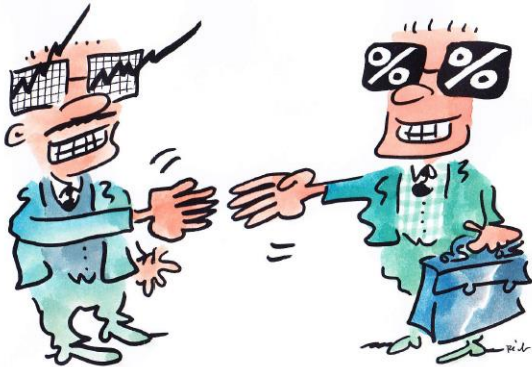

Questa introducziun tematica è vegnida realisada il 2012. In'actualisaziun vegn a star a disposiziun en pauc temp.

ECONOMIA E CHAPIENTSCHA TRANTER LAS REGIUNS LINGUISTICAS

Differenza economica n'è pli nagin tema

In tratg caracteristic impurtant da la structura da la populaziun e dals cunfins politics en Svizra èn ils uscheditgs «cross-cutting cleavages» (spartiziuns che sa cruschian), sco p. ex. las spartiziuns linguisticas e quellas confessiunalas, la differenza tranter la citad e la champagna e la differenza economica. En questa constellaziun appartegna la singula persuna per il solit a pliras gruppas da la populaziun che sa differenzieschan e na sa cuvran betg. Quest fatg reducescha la probabilitad da scenaris da crisa ed è almain conresponsabel per la pasch linguistica relativa en Svizra. Malgrà questa cundiziun da partenza positiva eran las relaziuns tranter la Svizra tudestga e la Svizra romanda magari chargiadas da tensiuns durant in tschert temp pervi da situaziuns e decisiuns economicas ils onns 80 e 90. Dapi quella giada è la situaziun sa midada drasticamain. Pamflets agressivs sco «La Romandie dominée» (1982) u «Quand la Suisse française se réveillera» (1983) fan part dal passà e dal «Triangul d'aur» svizzer tudestg che dominescha politicamain ed economicamain na discorra pli nagin. Quai schebain che la Svizra latina ha statisticamain valurs pli nauschas co la Svizra tudestga tar tscherts indicaturs da l'economia sco p. ex. tar la dischoccuppaziun ch'è cronicamain pli auta. Percunter è entant creschida la differenza tranter la citad e la champagna (ubain la differenza tranter il center e la periferia) e cun quai s'èn augmentadas er las tensiuns correspondentas entaifer las regiuns linguisticas tant a nivel economic sco er a nivel politic.

La plurilinguitad sco avantatg sin il martgà da lavur

Che bunas conuschientschas da linguas pon esser in avantatg cur ch'ins tschertga in piazza da lavur, quai è bunamain ina sabientscha populara. Studis scientifics sustegnan questa valitaziun e pon esser in stimol per tut quels ch'instrueschan ubain ch'empresan ina lingua. Expressiuns da motivaziun sco «Pajas: l'avantatg da la plurilinguitad» ubain «La plurilinguitad preserva da desditgas», omaduas da chattar sin il portal d'IPM dal Secretariat da stadi per l'economia SECO, sa refereschian a tals studis. Quai declera er la rolla impurtanta che la Furmaziun e spezialmain l'instrucziun da linguas estras han en Svizra. Tut tenor l'interpresa (interpresa gronda u IPM) e la bransch vegnan ad esser in pli grond avantatg ubain l'englais ubain ina segunda lingua naziunala (cfr. er la proxima secziun). Siond che la lingua englaisa è tutavia populara tar ils giuvenils, duessan els er savair ch'els han tut tenor la fatschenta – p. ex. sche questa è orientada al martgà naziunal – meglras schanzas da chattar ina piazza da lavur futura cun las linguas naziunalas. Il medem vala per il solit per piazzas da lavur en las administraziuns.

La plurilinguitad rinforza l'economia

Ma la plurilinguitad n'è betg mo in avantatg per ils impiegads. Main enconuschent e perscrutà è il fatg ch'ella furma era ina plivalur per interpresas resp. per l'entira creschientscha economica. En il rom dal program da

perscrutaziun naziunal 56 «Diversidad linguistica e cumpetenzza linguistica en Svizra» han scienziads da l'observatori «Economie Langues Formation» da l'Universitad da Genevra perscrutà questa situaziun. Lur resultats publitgads dal 2008 mussan che la plurilinguitad porta a la Svizra mintg'onn 46 milliardas francs, quai che correspunda a 9% dal product naziunal brut (PNB). Intginas interpresas èn conscientas da questa plivalur e profitan dad ella, autras la sconuschan cumpletmain. Il studi mussa ultra da quai che interpresas grondas dovran plitost l'anglais, entant che las interpresas pitschnas e mesaunas (IPM) cuntanschan megliers resultats en las linguas naziunalas. «L'idea che nus na duessan betg mo cultivar l'anglais, mabain er nossas linguas naziunalas e che nus duessan ultra da quai emprender er autras linguas na fa betg mo senn a nivel politic e sociologic, mabain er economicamain», constattan ils perscrutaders.

Reclama

In aspect spezial che collia l'economia, la plurilinguitad e la chapientscha è quel da la reclama cun las translaziuns correspondentas. Per interpresas che porschan products e servetschs en tut la Svizra è ina translaziun perfetga d'importanza vitala gia per motivs da rendita. Perquai vegnan campagnas da reclama naziunalas planisadas cun gronda premura dad agenturas da reclama professiunalas. Latiers vegn dà gronda atenziun ch'in text na vegnia betg simplamain reproducì en l'autra lingua tenor il senn, mabain ch'el resguarda cumplainamain la sensibilitad da l'autra regiun e cultura linguistica. Tar l'adattaziun d'in slogan da reclama premetta quai p. ex. er la prontezza da surpigliar in'idea resch nova; en il cas ideal vegnan las differentas linguas integradas da la bell'entschatta en il concept da basa d'ina campagna da reclama naziunala.

Activitads da barat

Activitads da barat tranter las regiuns linguisticas datti er en l'economia, dentant vegnan ellas –cun excepziun oravant tut en il champ giuvenil – nizzegiadas fitg pauc. Barats interculturals per emprendists ed emprendistas èn pussibels tant per firmas pitschnas e mesaunas –stabilidas mo en ina regiun linguistica – sco er per gronds concerns naziunals che possedan filialas e basas en pliras parts dal pajais. Per scolaziuns specificas vegnan talas pussibilitads purschidas resp. pretaisas durant l'emprendissadi u per il perfecziunament suenter la finiziun da l'emprendissadi – surtut tar interpresas publicas sco la posta e las VFF. En congual cun il barat da scolars e da classas profitan ils giuvenils dal fatg ch'il contact na passa betg mo sur la lingua, mabain er sur activitads nunverbalas colliadas cun lur mund da professiun. Per firmas interessadas da mintga grondezza porscha la fundaziun ch (barat e mobilitad) diversas pussibilitads attractivas. Da quellas profitan tant ils emprendists sco er ils scoladers e la firma. Ulteriuras purschidas en connex cul barat d'emprendists stattan a disposiziun en il rom dal program «Visite» dal Rotary Club. Bler main enconuschentas e main nizzegiadas en l'economia èn pussibilitads da barat a nivel dal persunal, sco quellas che la SRG SSR ha realisà punctualmain avant in pèr onns. Qua pon ins anc recuperar ina massa.

ACTURS

Uffizis

- [Uffizi federal da furmaziun professiunala e da tecnologia](#)
- [Secretariat da stadi per l'economia SECO](#)

www.forum-helveticum.ch
info@forum-helveticum.ch

Das Kompetenzzentrum für sprachkulturelle Verständigung
Le forum pour la compréhension linguistique et culturelle
Il forum per la comprensione linguistica e culturale
Il forum per la chapientscha linguistica e culturala

Interpresas

- [La Posta Svizra](#)
- [Viafiers federalas svizras](#)
- [SRG SSR](#)

Ulteriurs acturs

- [Fundaziun ch per la collavuraziun federala](#)
- [Observatori «Economie, langues, formation» da l'Universitad da Genevra](#)
- [«Visite» – Program da barat dad emprendists dal Rotary Club](#)
- Agenturas da reclama

DOCUMENTS, PUBLICAZIUNS

- [François Grin, Wie steht es um Fremdsprachenkompetenz in Unternehmen?, Zusammenfassung und Schlussbericht im Rahmen des Nationalen Forschungsprogramm 56 «Sprachenvielfalt und Sprachkompetenz in der Schweiz», Genève, 2009](#)
- [Mehrsprachigkeit ist ein Muss. Wer mehrere Sprachen spricht, hat auf dem Schweizer Arbeitsmarkt einen grossen Vorteil, KMU-Portal des Staatssekretariats für Wirtschaft SECO, 1.6.2011](#)
- [Projekt «Mehrsprachigkeit im Beruf – vom Problem zur Chance», Eidgenössisches Hochschulinstitut für Berufsbildung, 2011-2014](#)